

TIEMAKSUT

Mahdollisuus edesauttaa seudun
kestävää kasvua

11.2.2016

Osaston johtaja Sini Puntanen

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Taustaa

- Helsingin seutu on selvittänyt, olisiko seudulla edellytyksiä ottaa käyttöön tiemaksut.
- Tiemaksuvaihtoehtoa on selvitetty, koska:
 - Kasvava metropolialue asettaa haasteita toimivalle liikennejärjestelmälle
 - Toimiva liikennejärjestelmä on olennainen osa seudun kilpailukykyä
 - Liikennejärjestelmän rahoituspohjaa pitää laajentaa, jotta seudun kasvuun voidaan vastata
- Alustavat tulokset valmistuvat helmikuussa 2016.

Tiemaksuilla pyritään vastaamaan liikennejärjestelmän tavoitteisiin

Saavutettavuus – sujuvuus

- Matka- ja kuljetusketjut ovat sujuvia ja luotettavia lähelle ja kauas.
- Joukkoliikenteen kilpailukyky paranee.
- Pyöräily on houkuttelevaa ja sujuvaa.
- Ajoneuvoliikenteen matka-ajat ovat ennustettavissa ja ruuhkautuminen on hallinnassa.
- Kävely-yhteydet ja -ympäristöt toimivat jalankulkijan ehdoilla.

Sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys – vastuullisuus

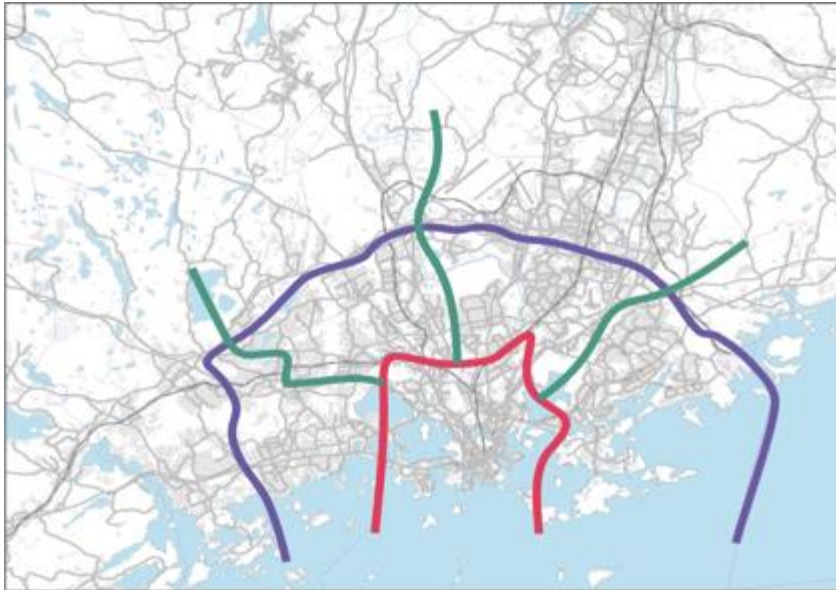
- Liikkuminen on turvallista kaikilla kulkumuodoilla.
- Arjen matkoille on vaihtoehtoja erilaisiin käyttäjätarpeisiin.
- Ihmisten on helppo valita terveellisiä ja vastuullisia kulkutapoja.
- Liikenteen ympäristöhaitat ja -kuormitus vähenevät.
- Liikennejärjestelmää kehitetään kustannustehokkaasti.

Tiemaksujen vaikutusten arviointi

Monipuoliset vaikutukset arvioitiin porttivyöhykemallilla (VE1)

Maksulinja	Ruuhka-ajat	Muu aika
Kanta- kaupungin raja	1,6 €	0,8 €
Kehä III taso	1,2 €	0,6 €
Poikittaislinjat	0,8 €	0,4 €

Aamuruuhka 06.00–09.00

Iltaruuhka 15.00–18.00

Päiväaika 09.00–15.00

- Iltaisin klo 18 jälkeen sekä viikonloppuisin ei maksuja
- Tavaraliikenteeltä ei peritä maksuja.

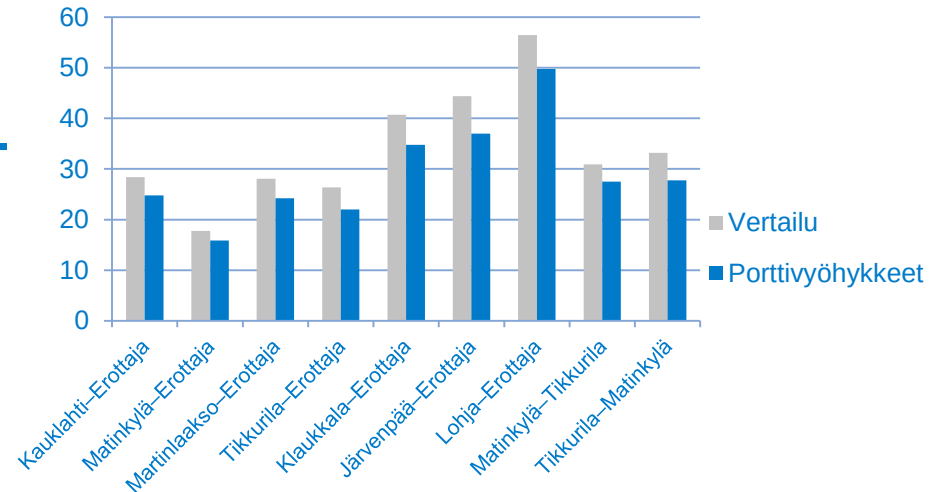
Selvitysten tuloksia – tiemaksujen vaikutuksia

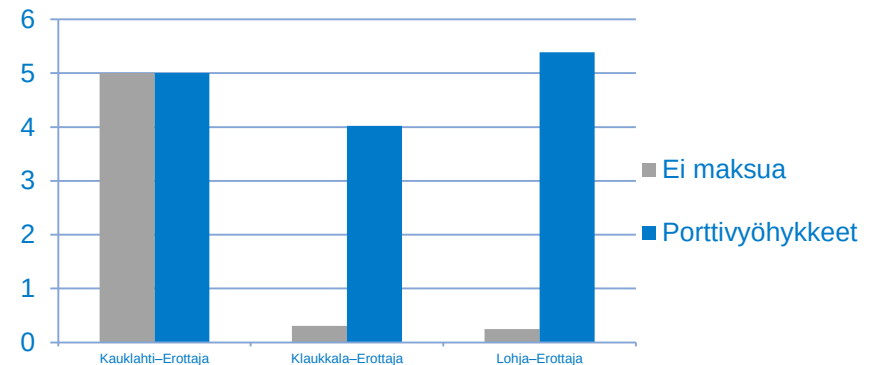
1. Tiemaksut lyhentävät matka-aikoja

- Ruuhkautuminen on hallinnassa, matka-ajat 10 % lyhyempiä (2-7 min).
- Matka-ajat ovat myös ennustettavampia.
- Kuljetusketjut ovat sujuvampia.
- Bussiliikennekäytävien palvelutaso kasvaa ruuhkautumisen poistumisen myötä.

Henkilöautoliikenteen matka-aikoja aamuruuhkassa (min)

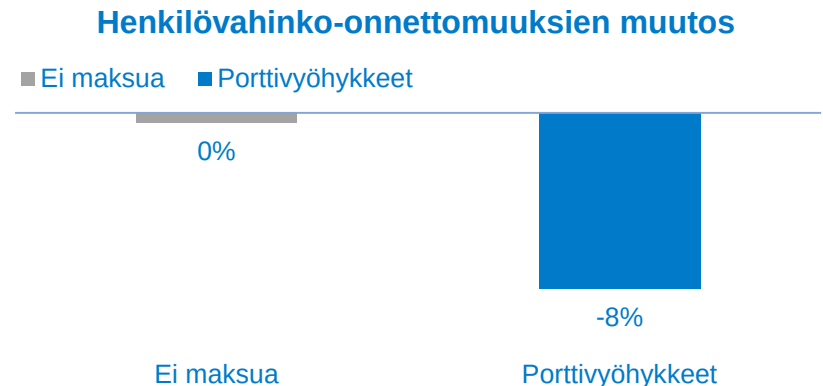
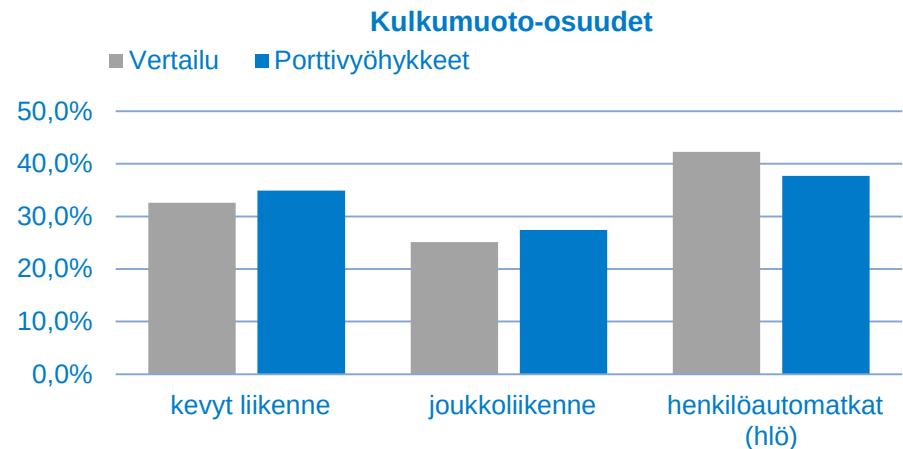

Joukkoliikenteen palvelutason parannus
yleistettyinä minuutteina vertailuvaihtoehdosta

2. Tiemaksut edistävät kestäväää liikkumista ja liikenneturvallisuutta

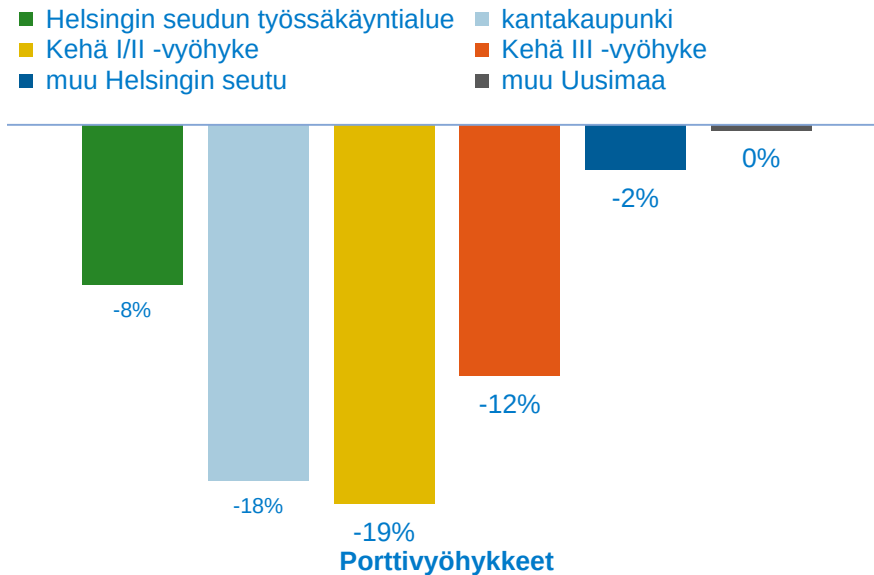
- Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kilpailukyky paranee (kestävien kulkumuotojen osuus kasvaa 4 %-yksikköä)
- Liikkuminen on turvallisempaa: 150 henkilövahinko-onnettomuutta vähemmän (8 %)

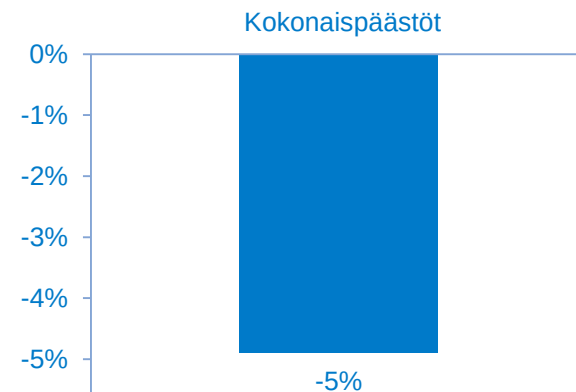
3. Melu- ja ympäristöhaitat vähenevät

- Melu, liikenteen haitat ja kuormitus vähenevät yli 5 %
- Päästöt (suorite) vähenevät yli 5 %
- Ilmastotavoitteiden saavuttaminen on todennäköisempää

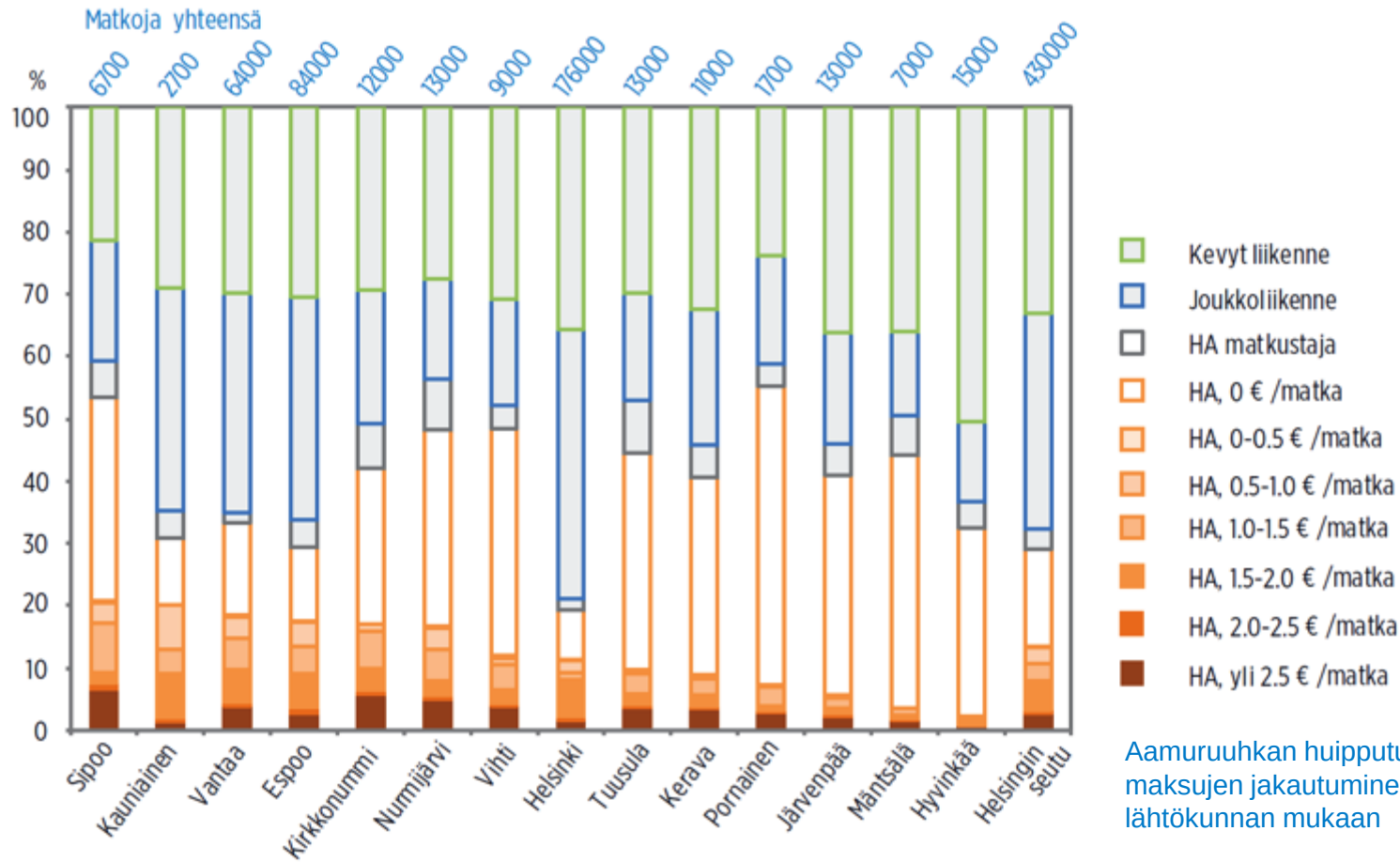
**Tieliikennesuoritteiden kokonaismuutos (vrk)
suhteessa vertailuvaihtoehtoon**

**Liikenteen hiilidioksidipäästöjen %-
muutos Helsingin työssäkäyntialueella
vertailuvaihtoehdosta**

4. Tiemaksut kohdistuvat alle 20 prosenttiin kaikista aamuruuhkassa tehdyistä matkoista. Henkilöautomatkoista vastaava osuus on 40 %

Aamuruuhkan huipputunnin maksujen jakautuminen matkan lähtökunnan mukaan

5. Keskimääräinen kustannus autoilevalle työmatkalaiselle 340 €/v

- Jos tiemaksuja kerätään yhteiskuntataloudellisen optimin mukaisesti (VE3, nettotuotot 80 milj. €/v)
 - Keskimääräinen vuotuinen kustannus tiemaksuista 340 €
 - Vastaa 0,97 % verorasitusta
- VE1:n mukainen hinnoittelutaso (nettotuotot 150 milj. €/v)
 - Keskimääräinen vuotuinen kustannus tiemaksuista 670 €
 - Vastaa 1,9 % verorasitusta
 - Noin 10 %:lla tiemaksujen maksajista yli 1000 €/vuosi
- Vertailuhinta joukkoliikenteessä
 - Helsingin sisäinen lippu 576,60 €/vuosi
 - Seutulippu 1130,60 €/vuosi
 - Oletuksia
 - 200 edestakaista matkaa vuodessa
 - seutukunnan mediaanitulot 35 000 €/vuosi, lähde: Tilastokeskus

6. Tiemaksun kustannukset autoilevalle perheelle

Paljonko autoilu maksaa?

Keskimääräiset kustannukset perheelle, jossa on neljä jäsentä ja kaksi autoa.

$$4000 + 1900 + 450 = 6350$$

€/vuosi
kiinteät
kustannukset

€/vuosi
muuttuvat
kustannukset

€/vuosi
tiemaksut

€/vuosi
yhteensä

7. Vaikutukset maankäyttöön, asumiseen ja elinkeinoelämään

Vaikutus seudun saavutettavuuteen maankäytön, asumisen ja elinkeinoelämän näkökulmasta perustuu kahteen mekanismiin:

1. Liikenteen sujuvuus parantuu erityisesti ruuhkalle alttiilla väyläosuuksilla
 2. Toisaalta autolla liikkumisen rahakustannus nousee ajettaessa maksuvyöhykkeelle.
- Suhteelliset muutokset alueiden välillä ovat seurasta näiden kahden yhteisestä nettovaikutuksesta.

7. Vaikutukset maankäyttöön, asumiseen ja elinkeinoelämään

Pitkän aikavälin vaikutus	Vaikutukset alueelliseen vetovoimaan
Asuminen ja asuntomarkkinat	+/- Suurimpaan osaan alueista ei merkittäviä vaikutuksia + Helsingin kantakaupunki + Pääradan vyöhyke KUUMA-kunnissa - Henkilöautovaltaisilla alueilla Kehä III:n pohjoispuolella - Etelä- Espoo
Toimistovaltaiset työpaikkakeskittymät	+ Helsingin kantakaupunki + Espoon Kehä I –vyöhyke + Pääradan KUUMA-keskukset - Kehä II – Kehä III –vyöhyke - Etelä-Espoo
Kaupan ja palveluiden keskittymät	+ Helsingin kantakaupunki + KUUMA-kuntien keskusten kauppakeskukset ja muut palvelukeskittymät - Kehä I-III vyöhykkeen kauppakeskukset ja muut palvelukeskittymät
Tavarakuljetus ja logistiikka	+ Kaupunkialueen city-logistiikka + Tavaraliikenne kaupunkialueiden satamista (erityisesti Länsisatama) +/- Valtakunnallinen tavaraliikenne

Tiemaksujen plussat ja miinukset

Tiemaksujen plussat ja miinukset

- + Matka-ajat lyhenevät
- + Joukkoliikenne, kävely ja pyöräily lisääntyvät
- + Liikenneturvallisuus paranee, ympäristöhaitat vähenevät
- + Tavara- ja jakeluliikenne sujuvaa
- + Helsingin kantakaupungin vetovoima vahvistuu
- + KUUMA-kuntien palvelukeskukset vahvistuvat
- Lisäkustannus työssäkäyvälle autoilijalle keskimäärin 340 €/vuosi
- Kehä I-III vyöhykkeen palvelukeskittymien vetovoima vähenee
- Kehä II-III työpaikkakeskittymien vetovoima vähenee

Päätelmiä ja jatkotarkasteluja

Ehdotuksia jatkotarkasteluista

- Tiemaksumallin työstäminen ja vaikutuksiltaan parhaan ratkaisun hakeminen
- Tiemaksujen tuottotavoite vastaamaan yhteiskuntataloudellista optimia
- Edellyttää tiemaksut mahdollistavaa lainsäädäntöä, pysyvää tai kokeilujen kautta
- Kehityspolku ja mahdollinen vaiheittain eteneminen
- Tuotot tulee palauttaa seudun liikennejärjestelmän rahoitukseen, tiemaksut eivät saa vähentää valtion rahoitusta seudulle

KIITOS!

